

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016293990

Дата перевірки:
29.05.2024 11:08:43 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
29.05.2024 13:49:02 EEST

ID користувача:
100011301

Назва документа: Шевченко

Кількість сторінок: 17 Кількість слів: 3692 Кількість символів: 29376 Розмір файлу: 39.63 KB ID файлу: 1016088495

24.6% Схожість

Найбільша схожість: 15.8% з Інтернет-джерелом (<https://ua-referat.com/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D..>)

21.6% Джерела з Інтернету 85 Сторінка 19

20.1% Джерела з Бібліотеки 12 Сторінка 19

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

1.1. Фактори, що впливають на систему шлюбно-сімейних відносин

Статистика свідчить, що майже п'ятдесят відсотків молодих сімей, які одружилися за останні п'ять років, розпалися. Аналіз причин цього явища досить складний, але одним з аспектів є сімейні конфлікти. Вони пов'язані з неправильним розумінням сутності шлюбу та сім'ї, з відсутністю кохання, з проблемами виховання та нездатністю зрозуміти дітей, збагатити їхній духовний світ. Від того наскільки молоді люди будуть сумісні, вступаючи в шлюб, залежить згуртованість сім'ї. При цьому сумісність однієї людини з іншою означає схожість ціннісних орієнтацій, інтересів, поглядів на життя. Чоловік і дружина повинні зрозуміти один одного, іти на поступки.

Подружня сумісність багатопланова. Виділяють такі види подружньої сумісності: соціальну, психологічну, сексуальну, сімейно-побутову.

- **Соціальна сумісність** – особливий погляд людини на світ, ціннісні орієнтації. Вона полягає в розумінні сенсу життя, суспільній активності, відносинах до себе і до інших людей. Дуже важко витримати таку несумісність у шлюбі протягом усього життя.
- **Психологічна сумісність** полягає у взаємодії характерів, темпераментів, особистісно-вольових якостей подружньої пари. Саме від неї залежить емоційний настрій у сім'ї.
- **Сексуальна сумісність** - забезпечує гармонійність та відповідність потреб у інтимному спілкуванні обох сторін подружжя, яка формується на знаннях з анатомії і фізіології людини, на культурі і техніці статевого спілкування.
- **Сімейно-побутова сумісність** означає єдність поглядів на стиль життя, на призначення сім'ї, на сімейні ролі. Якщо партнери будуть мати схожі погляди на побутові питання, то у сім'ї завжди буде панувати комфорт і затишок [10, С. 72-75].

Різні види сумісності взаємопов'язані і доповнюють один одного. Тому у сімейних відносинах потрібно враховувати кожен аспект, щоб не порушувати злагоди, яка так важко здобувається. Високий рівень подружньої

сумісності значно збільшує вірогідність подружньої гармонії, але вирішальною все ж таки є загальна культура партнерів, яка полягає у толерантності, вмінні не розпускатися, контролювати і стримувати негативні емоції, у розумінні того, що добрі стосунки, а не порядок, затишок і смачна їжа є головною цінністю сімейного життя. При наявності такої культури подружжя несумісність малої помічається і не псує подружніх стосунків, тоді, коли у невірноважених, нестриманих, агресивних та грубих партнерів вона викликає постійні конфлікти.

Науковці радять, вступаючи до шлюбу, пам'ятайте, що це не дружній союз, який можна розірвати, коли того забажаєш. Це велика відповідальність і прив'язаність обох партнерів.

Розрив у сім'ї погано впливає на саме подружжя, їхніх дітей. Більшість розлучень відбувається у молодих сім'ях тому, що молоді люди легко можуть зруйнувати тільки що створене сімейне вогнище, вважаючи, що всі «серйозні» стосунки ще попереду. Вони найчастіше не готові до обмеження особистої свободи, не готові принести у жертву щось заради іншої людини, навіть коханої. Молодята з легкістю погоджуються на розлучення, не думаючи про те, що саме їхня сім'я могла бути тією сім'єю, у якій вони, за умови терпіння і розуміння, були б щасливі і могли б реалізувати свої можливості.

Тому необхідно при створенні сім'ї серйозно віднестися до своїх прав і обов'язків.

Отже, лише у сім'ях де є співпадання темпераментів, характерів, інтелекту, функціонально-рольових очікувань, ціннісно-орієнтаційної єдності, особистісна і соціальна зрілість подружжя можна говорити про подружню сумісність та стабільні шлюбно-сімейні відносини.

Одночасно сім'я задовольняє і найважливіші особистісні потреби, значення яких постійно зростає. Серед них потреба подружжя в довірливому спілкуванні, співпереживанні, співучасті. Іншими словами, шлюб сьогодні

набуває самостійного значення яке важливий інститут організації особистого та сімейного щастя. На зміну традиційним ролям прийшла гнучка, еластична кооперація стосунків і діяльності, заснована на спільності, цілей, потреб, поглядів, емоцій. Така діяльність стає не стільки ідеалом, але і реальністю для все більшої кількості сімей та важливою характеристикою сімей нового типу.

Дослідження, проведені українськими соціологами, демографами, психологами, а також проведене нами, дозволяють оцінити сучасний стан функціонування сім'ї як критичний. Показниками такого стану виступають: катастрофічні погіршення матеріального благополуччя сім'ї, відсутність нормальних умов для її життєдіяльності, зниження народжуваності, динаміка розлучень, дисфункційний розвиток сім'ї, які проявляються в підвищенні сімейної напруги, незадоволеності, подавленні почуттів, співзалежності.

Ситуація, яка склалася в сфері шлюбу і сім'ї вимагає невідкладного втручання зі програм суспільства, політиків, бізнесменів, вчених. Аналіз проблем, тенденцій, механізмів функціонування сім'ї дозволить розробити концепції і програми допомоги. Науковий підхід до вирішення завдань соціальної і демографічної політики заключається у врахуванні об'єктивних процесів розвитку сім'ї і соціально-демографічних тенденцій, які дають можливість прогнозувати майбутнє інституту сім'ї.

Результати наукових досліджень, дозволили виділити і описати сучасні проблеми у функціонуванні української сім'ї [3, с.45]:

- Все більшого розвитку набуває неповна і позашлюбна сім'я.
- Багато чоловіків і жінок свідомо не вступають у шлюб, а задоволення потреби в коханні пов'язують із пошуком сексуального партнера, а не створенням сім'ї.
- Дошлюбна поведінка молоді характеризується активними сексуальними пробами на фоні недостатньої психосексуальної обізнаності.

- Зростає кількість молодих сімей (до 39%), основним мотивом заключення шлюбів яких було “народження дитини”. За нашими даними значна доля таких сімей (до 31%) розпадається протягом трьох років.
- Серед мотивів вступу в шлюб у молоді домінують раціональний і матеріальний розрахунок.
- В дошлюбній поведінці молодих людей спостерігається неадекватно завищені вимоги до особистості партнера і до шлюбу в цілому (частіше у жінок), що веде до відмови від створення сім'ї і самоактуалізації особистості в професійній діяльності.
- В установках на лідерство і керівництво в сім'ї значна частина чоловіків (72%) віддають перевагу чоловіку, більша частина жінок орієнтована на демократичну сім'ю. Але в сімейному житті багато молодих жінок виявляють тенденцію до домінування і маніпуляції партнером, дітьми.
- Сучасні сім'ї і вступаючи в шлюб стійко орієнтовані на малодітну сім'ю.
- Більшість пар (з різним сімейним стажем) не схильні до співробітництва, пошуку шляхів стабілізації відносин, у них не сформовані соціально-психологічні уміння вирішувати міжособистісні проблеми. Все це формує установку на розлучення як засіб вирішення конфліктів і напруги.
- Протилежність мотивів, цілей, функціонально-рольових позицій, особистісних характеристик молодого подружжя все більше ускладнює адаптації до шлюбу, зменшує гнучкість і толерантність партнерів, скорочує тривалість адаптивного періоду молоді сім'ї, наближає їх до розлучення.
- “Хвороба сім'ї” понижує її психотерапевтичну функцію і здатність самостійно долати труднощі і переборювати кризові періоди.
- Сучасна сім'я характеризується дезінтегрованістю і незахищеністю її

членів перед зовнішніми факторами.

- Аналізуючи якісні показники сімей, відмічено, що середню сучасну сім'ю відрізняє: закритість, консервативність, дисгармонійність, корпоративність у відносинах.
- Прослідковується зростання кількості розлучень людей похилого віку.
- Збільшується кількість жінок незадоволених сексуальними відносинами з чоловіком.
- Збільшились скарги подружжя на сексуальні дисфункції, які детерміновані психологічними факторами.
- Погіршуються батьківсько-дитячі відносини. Відомий американський дослідник D. Bradshaw вважає, що джерелом кризи сім'ї виступають батьківські норми, які, не дивлячись на розвиток суспільства, залишаються незмінними вже протягом 150 років.
- Нормам, які вкоренились, характерні авторитарна, домінантна поведінка батьків, подавлення дитячих потреб, заборона прояву емоцій і почуттів, використання дітей для задоволення своїх незадоволених потреб, що в комплексі формує співзалежну поведінку і веде до дисфункційного розвитку особистості.
- Значна частина молоді орієнтована на повторний шлюб і позашлюбні зв'язки (у випадку, якщо шлюб невдалий).

На фоні описаних тенденцій відбувається зниження цінності сім'ї, її значення для особистості. В умовах економічної нестабільності, зниження матеріального достатку сім'ї, подружжя вимушене шукати інші форми заробітку (бізнес, індивідуально-торгівельна діяльність), що вносять зміни в життєві плани сім'ї і її функціонально-рольову структуру. Неузгодженість функцій і ролей збільшує незадоволеність шлюбом. Встановлено, що багато з молодого, середнього і літнього подружжя незадоволені життям (біля 63%). 48% опитаних мають позашлюбні зв'язки, які їх влаштовують.

Як показує аналіз [20, С.77-78], психологічні дослідження сім'ї ведуться у таких площинах:

1. Батьки – діти: різні аспекти сімейного виховання (зокрема сучасні тенденції у сімейному вихованні, позиції батьків, гендерні стереотипи у сімейному вихованні), взаємовплив між поколіннями. Доволі поширеними є дослідження, які розглядають вплив сім'ї на становлення тих чи тих особливостей, властивостей дитини. Так, окремі дослідження свідчать про те, що причини дитячої злочинності, девіантної або залежної поведінки, інших негараздів значною мірою зумовлені несприятливою сімейною ситуацією – асоціальним способом життя батьків, бездоглядністю дитини, наявністю конфліктів або сімейного насильства, емоційним неприйняттям дитини, фрустрацією її базових потреб.

2. Стосунки між шлюбними партнерами, їх розвиток на різних етапах подружнього життя та вплив на загальну сімейну динаміку: адаптація шлюбних партнерів у молодій сім'ї, подружні конфлікти, кризові періоди та ресурси сім'ї у їх подоланні, розвиток стосунків між членами подружжя, дослідження нетипових сімей (порівняння громадянського шлюбу з традиційним, різновікові шлюби, проблемні сім'ї тощо).

3. Сім'я як цілісна система: порушення поведінки, нахилів дітей, психологічні, психосоматичні проблеми когось із членів сім'ї як функція внутрішньосімейної взаємодії. В межах цього напрямку активно розробляється методологія практичної допомоги сім'ї, досліджується ефективність різних підходів, технік психокорекційної роботи.

4. Сім'я як соціальний інститут: функції ретрансляції соціальних цінностей, настанов, передача соціокультурного досвіду, етнопсихологічні особливості сімей. Цей напрямок охоплює більшою мірою філософські, культурологічні, соціально-психологічні аспекти.

5. Сучасні трансформації інституту сім'ї: статево-рольова демократизація (в основному, за рахунок розширення статево-рольового репертуару жінок), поступовий перехід від патріархату до біархату, зміна домінуючих функцій сім'ї. Менше представлені дослідження сімей у контексті соціального розшарування суспільства та його впливу на структуру

сім'ї, її функції.

Отже, трансформації інституту сім'ї є ознакою сучасного етапу суспільного розвитку [2, С.56-60]. За даними Т. В. Буленко, найпоширенішими тенденціями розвитку сучасної сім'ї в Україні є наступні:- порушення механізму адаптації сім'ї до динамічних процесів у суспільстві;- послаблення захисної функції сім'ї (як матеріальної, так і психологічної); структурно -функціональна трансформація сім'ї за невизначеності.

Отже, трансформації інституту сім'ї є ознакою сучасного етапу суспільного розвитку. За даними Т. В. Буленко, найпоширенішими тенденціями розвитку сучасної сім'ї в Україні є наступні:

- порушення механізму адаптації сім'ї до динамічних процесів у суспільстві;
- послаблення захисної функції сім'ї (як матеріальної, так і психологічної);
- структурно-функціональна трансформація сім'ї за невизначеності або дошлюбних очікувань, завищених вимог до партнера;
- нестабільність життєвих планів в умовах економічної нестабільності [6, с.99].

Отже, сучасна сім'я характеризується значними структурними та змістовими трансформаціями, що спричиняють зміну її функціонування як системи. Глибоке вивчення цих трансформацій та їх наслідків є одним із перспективних, малорозроблених напрямків психологічних досліджень сім'ї. Важливими характеристиками сім'ї є її функції, структура та динаміка. Життєдіяльність сім'ї безпосередньо пов'язана із задоволенням певних потреб її членів, які й зумовлюють різні функції сім'ї.

Задоволеність чи незадоволеність шлюбом залежить від багатьох складових, в яких людині іноді дуже важко розібратись. Найбільш складна сторона задоволеності сімейним життям заключається в тому, що людина може бути глибоко незадоволена сама собою. Ця прихована незадоволеність може переноситись на членів сім'ї (дружину, чоловіка, дітей). Роздратування,

злість, викликані власними лінощами, слабкістю волі, неорганізованістю, невихованістю, можуть відбитись на взаєминах з оточуючим людьми. В таких випадках людина хворобливо реагує на критику власних недоліків. В практиці психологічного консультування шлюбборозлучних сімей постає необхідність звертатись до діагностики задоволеності шлюбом.

1.3. Кризові явища сім'ї в сучасній Україні

Протягом усього ХХ ст. сім'я в Україні переживала глибокі зміни, що торкалися усіх аспектів її існування та розвитку. Сьогодні зміни обумовлюються як закономірними зрушеннями у житті нашого народу у процесі оновлення його економічної та соціальної структури, так і окремими подіями – складними соціальними катаклізмами, які серйозно деформували і без того не завжди послідовний процес модернізації сім'ї. Відповідно й наслідки ми маємо суперечливі. З одного боку, інститут сім'ї, як і все суспільство, зазнав значних змін, що сприяло подоланню кризи патріархальності сімейних стосунків, а з іншого – через непослідовність і незавершеність [19, 28-45].

Кризові явища у життєдіяльності сучасної сім'ї різні. Вони торкаються, найперше, її економічних та демографічних основ. Аналіз сучасної демографічної ситуації, а також її динаміка за останні роки показує, що Україна поряд із соціально-економічними проблемами опинилась віч-на-віч із серйозною демографічною кризою. Причому, на відміну від економічної та політичної, демографічна криза більш інертна, пролонгована в часі та важко керована. Ці обставини можуть дати далекосяжні негативні наслідки для незалежного стабільного розвитку держави.

У нових соціально-економічних умовах народжуваність в Україні знизилась до рівня, що не забезпечує простого відтворення поколінь, поглибився процес старіння трудових ресурсів.

Відсутність комплексного підходу до вирішення проблем планування сім'ї призвела до такої ситуації в країні, коли штучне переривання вагітності

стало основним методом регулювання народжуваності. За цим показником Україна посідає одне з перших місць у світі. За розрахунками вчених, демографічні втрати від поширення недосконалих методів планування сім'ї складають щорічно 750 тисяч нових громадян – це бажані діти, які не можуть бути народжені через стан здоров'я батьків та матеріальне забезпечення сім'ї.

Під загрозою перебуває інтелектуальний і моральний потенціал народу, що зумовлено різким зниженням життєвого рівня більшості сімей в Україні. Повільно зростають прибутки населення, а ціни і тарифи випереджають темпи їх зростання. Збільшуються витрати на медичне обслуговування, навчання дітей, комунальні послуги, що підриває економічні можливості сім'ї

Невпинно зростають сирітство та дитяча безпритульність. Збільшується кількість бездітних пар, які не бажають мати дітей з огляду на соціальні, матеріальні або психологічні причини [5, С.60-65].

Викликає стурбованість низька культура регуляції народжуваності, відсутність широкої інформації щодо протизаплідних засобів, що призводить до випадків небажаної вагітності та абортів. В Україні втрачені традиції багатодітності. Усе більше сімей обмежується народженням лише однієї дитини

Негативно впливають на народжуваність зменшення кількості шлюбів і збільшення кількості розлучень. Ці обставини можуть мати далекосяжні негативні наслідки для стабільного розвитку країн, і тому вже зараз необхідно створити максимально сприятливі умови відтворення, господарювання, праці, життя народу на основі формування традиційно нової української родини.

Істина про те, що сім'я є першоосновою духовного, економічного та соціального розвитку суспільства, підтверджується розвитком людської цивілізації. В процесі цього розвитку сім'я набула функцій, які тільки у сукупності забезпечують повноцінність її існування, саморозвитку та

широку життєдіяльність, як соціального інституту. Деформація функцій сім'ї, яка послідовно здійснювалась в останні десятиріччя шляхом формування соціальних та культурних реформ, призвели до порушення в цілому зв'язків між ними. Особливо це позначилось на виховній функції, виявившись у відчуженні батьків і дітей, національному нігілізмі та духовному зубожінні молоді.

Умови, в яких перебуває сучасна українська сім'я, характеризуються найперше різкою зміною соціально -економічних відносин у суспільстві, за яких пріоритети мають надаватися особистості людини, її практичній діяльності у всіх напрямках господарювання та духовної культури. Разом з тим, сім'я як явище економічне і соціокультурне зазнає в сучасних умовах впливу різних факторів.

Однією з найбільших проблем сучасної родини в Україні є її економічна нестабільність, соціальна малозахищеність та підвищена психологічна вразливість [1, С.67-71]. У свою чергу, це породжує її дезорганізацію, внутрішні деструктивні процеси, конфлікти і, зрештою, веде до розпаду. Внаслідок цього – страждання, нервові захворювання, асоціальна поведінка, стреси, безпритульність дітей, безвідповідальність, байдужість, аморальність і жорстокість батьків.

Отже, сучасна сім'я повинна не тільки зберегти, а й відновити свій статус головної ланки у вихованні дитини: забезпечити їй належні матеріальні та педагогічні умови для фізичного, морального й духовного розвитку. Разом з тим, молода сім'я потребує як матеріальної, так і педагогічної та культурологічної допомоги. У зв'язку з цим стає зрозумілою необхідність організації підготовки молоді до подружнього життя, яку потрібно розглядати як складову частину роботи щодо зміцнення сім'ї та піднесення її соціальної активності. Життя вимагає, щоб подібною роботою було охоплено якомога більше молодих людей, а також були чітко визначені її цілі, методи, форми і можливості.

Очевидно, мета підготовки до шлюбу повинна полягати у формуванні

в людини потреби в сім'ї, що проявлялася б як бажання мати повноцінну сім'ю, жити в ній і відповідати за неї. Адже потреба молоді людини мати власну сім'ю – це потреба в традиційній, суспільно значимій формі реалізації і організації особистого життя, яка відповідає соціальній сутності людини та її об'єктивному призначенню. Це потреба поєднати своє особисте життя з життям особи протилежної статі через інтимно особистісне ставлення до неї, поєднати з метою досягнення традиційних «вічних» цілей людського існування (це – кохання, діти, сімейний затишок і щастя, спільна праця, підтримка здоров'я, спілкування з близькими і рідними людьми). Здійснення загальних цілей має означати для молоді людини досягнення життєвого успіху, одним із складників якого є сім'я. Справжній життєвий успіх ґрунтується на поєднанні особистого і суспільного інтересів у життєдіяльності людини. Він приходить до того, хто прагне максимально проявити себе – і на ниві праці, суспільної діяльності (реалізувати ділову якість), і на ниві сім'ї, особистого життя (реалізувати якість доброго сім'янина).

Отже, соціально-економічні порушення, які відбуваються у нашому суспільстві, призвели до деформації в структурі задоволення матеріальних та духовних потреб людей, негативно вплинули на життєдіяльність сім'ї. Соціологи наголошують, що сім'я, як соціальний інститут знаходиться у стані гострої кризи. Саме тому сімейна політика на державному рівні повинна бути орієнтована на надання соціальної допомоги сім'ям, особливо молодим.

Таким чином, показниками соціальної підготовленості молоді до шлюбу є: завершення освіти, отримання професії або продовження отримання вищої освіти, початок самостійної трудової діяльності. З цим пов'язана соціально-економічна підготовленість до шлюбу, суть якого полягає в тому, щоб молоді люди мали можливість самостійно матеріально забезпечити себе та свою сім'ю. Однак стають економічно залежними від батьківської сім'ї у 18-19 років, а інша частина – ще 5-8 років користується

матеріальною допомогою батьків. Це протиріччя серйозна проблема на шляху до скріплення шлюбів. Соціальна готовність до шлюбу включає в себе відповідальність один за одного, за сім'ю, дітей.

Причини конфліктів у сім'ях описані багатьма авторами і є дуже різноманітними. Спробуємо систематизувати їх, спираючись на працю В. А. Семиченко [14, С.97-99], яка виокремлює такі головні причини сімейних конфліктів:

- одностороннє або взаємне розчарування подружжя **одне в одному, взаємне охолодження і відчуження, негативне сприйняття дій партнера;**
- **маніпулювання з метою домогтися однозначного домінування, підкорити собі партнера, перехопити ініціативу у змаганні за лідерство;**
- перенесення на **партнера роздратування, нагромадженого в іншій сфері життя;**
- **відмінності в системі домінуючих (життєво важливих) потреб подружжя .**

В. А. Сисенко, вивчаючи конфлікти в сім'ях, дійшов висновку, що вони базуються на [13, с.55]:

- незадоволенні сексуальних потреб;
- **незадоволенні потреби у цінності та значущості власного “Я” (неповага почуття власної гідності партнера, образи, постійна критика);**
- незадоволеності потреби одного чи обох членів подружжя у позитивних емоціях;
- пристрасті одного з подружжя до алкогольних напоїв, азартних ігор, які призводять до великих витрат грошей;
- **фінансових розбіжностях членів подружжя; незадоволеності потреби у взаємодопомозі, взаємопідтримці.**

С. В. Ковальов, вивчаючи подружні взаємини у молодих сім'ях, як

одну з головних причини подружніх конфліктів виокремив невідповідність реальних та ідеальних уявлень про свого партнера. Ю. Є. Альошина та І. Ю. Борисов послуговуються у своєму дослідженні таким поняттям, як “статеворольова диференціація”, що є комплексним показником, який враховує як реальний розподіл ролей у сім’ї, так і ставлення до нього кожного з подружжя.

Висновки до першого розділу

Сім'я - це суспільний інститут і водночас мала соціальна група, що має історично означену організацію, члени якої пов'язані шлюбними або родинними відносинами, спільністю побуду, моральною відповідальністю.

Вплив сім'ї на суспільство полягає у здійсненні нею таких функцій, як народження та виховання дітей, соціалізація поколінь, вироблення ціннісних орієнтирів, тому у сучасному світі зростає інтерес до вивчення сім'ї.

Для України це питання особливо важливе, оскільки кризові явища перехідної економіки значно погіршили становище сім'ї в суспільстві. У переважній більшості сімей прибутки значно нижчі за необхідні витрати, що спричинило зменшення витрат на культурні потреби; виникає небезпека деформації соціалізації нових поколінь. Особливо ці зміни зачепили молоду сім'ю в Україні. В результаті аналізу теоретичних джерел було виявлено, що основні зміни інституту сім'ї полягають у появі нових нетрадиційних форм шлюбу, зміні пріоритетних інтересів сімейних груп, що має дві тенденції: збільшення кількості бездітних шлюбів та піднесенню серед сімейних цінностей матеріального забезпечення.

Основними факторами стабільності шлюбу є:

- Психологічна сумісність полягає у взаємодії характерів, темпераментів, особистісно-вольових якостей подружньої пари. Саме від неї залежить емоційний настрій у сім'ї.
- Сексуальна сумісність - забезпечує гармонійність та відповідність потреб у інтимному спілкуванні обох сторін подружжя, яка формується на знаннях з анатомії і фізіології людини, на культурі і техніці статевого спілкування.

Сімейно - побутова сумісність означає єдність поглядів на стиль життя, на призначення сім'ї, на сімейні ролі. Якщо партнери будуть мати схожі погляди на побутові питання, то у сім'ї завжди буде панувати комфорт і затишок.

РОЗДІЛ 2

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В КОНТЕКСТІ
ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Під час роботи з сім'ями фахівці з соціальної роботи використовують низку різних теоретичних моделей соціальної роботи, такі як: психологічні моделі соціальної роботи (психодинамічна, когнітивно-біхевіористська, гуманістична модель); соціологічні моделі (системна, екологічна, рольова модель); комплексні (біопсихосоціальні) моделі соціальної роботи (кризове втручання, зосереджена на завданні модель, модель сімейної терапії, психосоціальної терапії, соціально-педагогічна модель).

Психологічні моделі соціальної роботи - теоретичні моделі, які будуються на ідеї допомоги клієнтові шляхом використання його особистісних і соціальних ресурсів для впливу на несприятливу ситуацію його життя [18, с.305].

Психодинамічна модель соціальної роботи є однією з найпоширеніших. За її допомогою психодинамічної моделі використовуються ефективні техніки діагностування соціального відхилення, прогнозування перспектив поліпшення внутрішнього стану особистості [7, с.210].

Когнітивно-біхевіористська модель соціальної роботи ґрунтується на ідеї надання допомоги клієнтові, особливості його мислення, установки, які спрямовують його дії. Фахівці соціальної роботи використовують техніки і методи когнітивно-поведінкового підходу стосовно родин, які знаходяться у стані кризи, в яких є насильство тощо. Така робота спрямована, зокрема, на те, щоб навчити клієнтів соціальним навичкам, усунути у них небажані форми поведінки, змінити не адаптивні переконання, зміцнити їх впевненість у собі [11, с.280].

Гуманістична модель соціальної роботи. Соціальні працівники використовують цю модель в груповій та індивідуальній роботі з різними групами клієнтів.

Психологічні моделі допомагають соціальним працівникам якомога швидше налагодити з клієнтом довірливі відносини, спрямовувати його на подолання його життєвих криз.

Соціологічні моделі соціальної роботи - зосереджують увагу на соціальних причинах виникнення складних життєвих ситуацій, соціальних нормах і соціальній патології, соціальному контролю за поведінкою клієнта.

Системна модель соціальної роботи. Ґрунтується ця модель на ідеї, що задовільне життя людини залежить від систем, які її оточують. Такою системою є сім'я, всередині якої існують взаємини між подружжям, дітьми і родичами; сім'я також включена у взаємодію з різноманітними соціальними інститутами - державою, системою освіти і виховання, економічними й іншими організаціями, з цього погляду завдання соціальної роботи полягає у вивченні оточення клієнта, впливу на нього інших людей, соціальних факторів [8, с.98].

Екологічна модель соціальної роботи розглядає допомогу як діяльність, спрямовану на збереження рівноваги між клієнтом і навколишнім середовищем, як нейтралізацію негативних змін, які можуть спричинити у людини дезадаптивні процеси. Діяльність фахівців, які дотримуються цієї моделі, полягає у використанні активних методів адаптації і соціалізації клієнта, забезпеченні відповідності між його внутрішнім станом і вимогами зовнішнього середовища. Водночас соціальні працівники можуть змінювати зовнішнє соціальне і фізичне середовище, дбаючи, щоб воно якомога більше відповідало правам, потребам і життєвим цілям особистості.

Рольова модель ґрунтується на ідеї рольової поведінки клієнта, звертає увагу на проблеми клієнта, пов'язані з очікуваною від нього поведінкою і бажаним розвитком на основі його минулого досвіду, розуміння значущості того, що має з ним відбуватися, а також його уявлень про свою роль у житті [11, с.68].

Комплексні (біопсихосоціальні) моделі соціальної роботи. Сформовані вони на концептуальних підходах багатьох гуманітарних наук (соціології,

психології, педагогіки, соціальної психіатрії та ін.). Цей процес був закономірною реакцією соціальної роботи на комплексний характер проблем багатьох людей, а також на необхідність використання теоретичних надбань, методологій, технік з різних сфер людських знань і діяльності [7, с.219].

Модель кризового втручання орієнтована на допомогу клієнтові, який перебуває в стані глибокої і гострої психологічної кризи, що зумовлює необхідність оперативного втручання для виведення його з дезадаптивного стану.

Зосереджена на завданні модель - використання чіткої послідовності діагностування проблеми клієнта і роботи з нею, що допомагає усвідомленню практичними працівниками раціонального процесу безпосередньої роботи з клієнтом.

Модель сімейної терапії. Заснована вона на твердженні, що головну увагу слід зосереджувати на проблемах, що виникли між людьми, а не в кожній конкретній людині. Даний метод, заснований на переконанні, що пояснення і розв'язання проблем людини залежать від розуміння її взаємовідносин зі значущими іншими у її минулому і сьогоденні. Мета полягає в допомозі сім'ї подолати проблеми, у сприянні її здоровому розвитку через зміну стосунків людини, яка має проблему, зі значущими для неї особами з найближчого сімейного та соціального оточення [18, с.180].

Схожість

Джерела з Інтернету

85

1	https://ua-referat.com/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B0_%D1%81%D1%96%D0%BC_%D1%8F_%D0%B2_%...	15.8%
3	https://ronl.org/shpargalki/psikhologiya/187847	4.12%
4	https://works.doklad.ru/view/y2ktbzc1HaE/all.html	12 джерел 3.49%
6	https://svsm.webnode.com.ua/news/tendents%D1%96i-rozvitku-suchasnoi-s%D1%96m%E2%80%99i	14 джерел 2.33%
10	https://allreferat.com.ua/ru/sociologiya_socialna_robota/kontrolnaya/3903	16 джерел 1.08%
14	http://brisknews.ru/studentu-2/kursy/osoblivosti-vzayemovidnosin-u-molodogo-podruzhzhya-psiologichnii-aspekt	22 джерела 0.33%
16	http://visnyk-politologia.mdu.in.ua/uk/visnik-22-23.pdf	15 джерел 0.27%
19	http://uchika.in.ua/teoretichni-osnovi-praktiki-socialenoyi-roboti.html?page=2	4 джерела 0.24%

Джерела з Бібліотеки

12

2	Студентська робота	ID файлу: 1004245806	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	13.6%
5	Студентська робота	ID файлу: 1004245818	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	2 Джерело 2.84%
7	Студентська робота	ID файлу: 1016088482	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	2.33%
8	Студентська робота	ID файлу: 1015995730	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	1.49%
9	Студентська робота	ID файлу: 1013684588	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	1.41%
11	Студентська робота	ID файлу: 1013655696	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.79%
12	Студентська робота	ID файлу: 1015757869	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.51%
13	Студентська робота	ID файлу: 1016088491	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.38%
15	Студентська робота	ID файлу: 1016088489	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.3%
17	Студентська робота	ID файлу: 1015354577	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.27%
18	Студентська робота	ID файлу: 1010181885	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.24%